УДК 616.711:615.825
Гуриненко М.О.[1], Мирна А.І.[2], Єрмолаєва А.В.[3]
[1] студ. гр. УФКС-213_2 НУ «Запорізька політехніка»
[2, 3] доц. НУ «Запорізька політехніка»

ВІЗУАЛЬНА ДІАГНОСТИКА В ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ – МИСТЕЦТВО БАЧИТИ МОВУ ТІЛА

М.О. Гуриненко, А.І. Мирна, А.В. Єрмолаєва

Візуальна діагностика – це метод оцінки стану опорно-рухового апарату, що базується на аналізі положення тіла та окремих його сегментів, а також їх взаємного розташування відносно анатомічних і біомеханічних норм [1, 3].

У візуальній діагностиці розрізняють оцінку статичних і динамічних параметрів. У статичному режимі аналізується постуральний баланс пацієнта в різних положеннях та ракурсах, що дає змогу виявити як локальні, так і глобальні асиметрії тіла, а також порушення взаємного розташування основних біокінематичних сегментів – голови, тулуба, таза та кінцівок – відносно вертикальної осі.

Постава визначається як здатність організму протидіяти силі гравітації та підтримувати вертикальне положення тіла. Вона є інтегральним показником просторової організації тіла, стану опорно-рухового апарату, а також рівня функціональної активності постуральної мускулатури та балансу міофасціальних і зв'язкових структур.

Під час оцінки статичної постави здійснюють диференціацію основних її типів. У сагітальній площині виділяють сутулу, круглу, кругло-увігнуту, плоску та плоско-увігнуту поставу, що зумовлено змінами фізіологічних вигинів хребта. У фронтальній площині діагностують асиметричну поставу, яка характеризується порушенням латеральної симетрії тіла, зміщенням загального центру мас відносно опорної поверхні та розвитком м'язового дисбалансу між правою і лівою половинами тіла, що супроводжується компенсаторним укороченням одних м'язових груп і перерозтягненням інших [2].

У процесі візуальної оцінки статичної постави використовують три функціональні положення:

«Комфортна позиція» – пацієнт після короткої активізації (ходьба, стрибки на місці) самостійно приймає природне для нього положення;

«Зімкнена стійка» – пацієнт приймає стандартизовану симетричну позицію з подальшим розслабленням;

«Професійний патерн» – положення, характерне для повсякденної діяльності або провокативної позиції, що відтворює умови виникнення скарг.

Оцінка проводиться у чотирьох ракурсах: фронтальному (антеріорному), фронтальному (постеріорному) та двох латеральних (правому і лівому сагітальних). Антеріорний вигляд дозволяє оцінити симетрію передніх структур тіла, постеріорний – найбільш інформативний для виявлення сколіотичних деформацій та асиметрій плечового й тазового поясів. Латеральні проекції використовуються для аналізу фізіологічних

вигинів хребта та положення біокінематичних центрів відносно лінії гравітації.

Комплексна оцінка у чотирьох ракурсах забезпечує формування тривимірного уявлення про постуральний баланс та біомеханічний стан опорно-рухового апарату, з можливістю виявлення компенсаторних механізмів і функціональних відхилень.

У динамічній діагностиці аналізується якість рухових патернів, зокрема наявність компенсаторних стратегій, що виникають при обмеженні рухливості або м'язовій дисфункції. Основними критеріями є ініціація руху (залучення відповідних м'язових груп), його плавність (відсутність ривків, пауз і «блоків») та амплітуда (досягнення повного обсягу руху без надмірних компенсацій у суміжних сегментах).

Динамічна оцінка дозволяє виявити порушення моторного контролю та неефективні рухові стереотипи, які не завжди проявляються у статичних умовах. Особлива увага приділяється стабільності осьового скелета під час руху та симетричності виконання моторних актів.

Таким чином, візуальна діагностика є базовим клінічним інструментом фізичної терапії, що дозволяє без використання спеціального обладнання отримати цілісне уявлення про функціональний стан опорно-рухового апарату, виявити первинні біомеханічні порушення та визначити напрямки індивідуалізованої реабілітаційної корекції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Васільєва Л. Ф. Прикладна Кінезіологія. ТОВ «Форс Україна». 2020. 304 с.

2. Прикладна кінезіологія. Навчальний посібник і довідник по основним принципам та практикам: пер. з англ. К: Мультиметод, 2022. 352 с.

3. Фрост Р. Прикладна Кінезіологія. К: Видавництво Мультиметод. 2022. 347 с.